

Kund: Helsinge Vatten AB

Projektnummer: 210248

Bilaga 4

Förslag till skyddsföreskrifter för Västansjö vattentäkt i Bollnäs kommun

Uppdragsledare
Johanna Myrland
E-mail
johanna.myrland@afry.com

Mobil
073-0863921

Handläggare
John Agewall
Johan Lindberg

Granskare
Johanna Myrland

Kund
Helsinge Vatten AB

Datum
2022-10-13

Uppdragsnummer
210248

Bilaga 4

Förslag till skyddsföreskrifter för Västansjö vattentäkt i Bollnäs kommun

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte	4
2	Skyddsföreskrifter	4
2.1	Allmänt	4
2.2	Övergångsregler	4
2.3	Definitioner	5
2.4	Skyddsföreskrifter	7
3	Allmänna bestämmelser och upplysningar	10
3.1	Information till berörda	10
3.2	Beredskap	10
3.3	Underrättelse om olyckshändelse	10
3.4	Ersättning	10
3.5	Dispens.....	11
3.6	Påföljder vid överträdelse av skyddsföreskrift	11
3.7	Tillsyn.....	11
4	Övrig lagstiftning.....	11
4.1	Miljöbalkens allmänna hänsynsregler	11
4.2	Ny och ersättande lagstiftning.....	11
4.3	Skyltning.....	11
4.4	Hantering av avfall	12
4.5	Hantering av brandfarliga vätskor och övriga kemikalier	12
4.6	Användning av kemiska bekämpningsmedel	13
4.7	Transport av farligt gods	13
4.8	Avloppsanläggningar och enskilda avlopp	13
4.9	Vattenverksamhet.....	14
4.10	Båttrafik och sanitetstankar	14
4.11	Fordonstvätt.....	14
4.12	Energianläggningar.....	14
4.13	Skogsbruk.....	15

1 Bakgrund och syfte

Vattenskyddsområdet är indelat i primär och sekundär skyddszon. Skyddszonernas gränser redovisas på karta i bilaga 3 till ansökan.

Syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande föreskrifter är att säkerställa råvattnets kvalitet och vattentillgång för Västansjö vattentäkt så att den kan användas som dricksvattentäkt nu och i framtiden. Vattenskyddsområdet med tillhörande föreskrifter syftar även till att vara ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning samt att uppmärksamma markägare, räddningstjänst, tillsynsmyndighet, planerare med flera om vattenskyddet så att hänsyn tas i planeringsarbete, i händelse av olyckor och dylikt.

Utgångspunkten för de föreslagna föreskrifterna är den riskanalys som genomförts av potentiella föroreningskällor i vattentäktens tillrinningsområde, bilaga 2 till ansökan. Som stöd har principerna i Havs- och vattenmyndighetens *Vägledning om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden* (rapport 2021:4) samt Svenskt Vatten Utvecklings rapport *Vattenskydd – riskanalys och föreskrifter* (rapport 2015–19), varit vägledande. Motivering för respektive skydds-föreskrift finns i risk- och sårbarhetsanalysen i bilaga 2.

2 Skydds-föreskrifter

2.1 Allmänt

För ett vattenskyddsområde gäller vissa bestämmelser som regleras i så kallade skydds-föreskrifter. Skydds-föreskrifterna ska bidra till att nå syftet med skyddet i de olika zonerna inom vattenskyddsområdet och är ett komplement till annan lagstiftning.

Tillstånd och dispens för verksamheter eller åtgärder får endast beviljas om syftet med vattenskyddet inte motverkas. Innan dispens eller tillstånd medges ska samråd mellan tillståndsgivande myndighet och vattentäktens huvudman ske. Om en verksamhet har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt 9, 11 eller 12 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken, behöver inte tillstånd sökas enligt dessa skydds-föreskrifter.

Länsstyrelsen eller kommunen får, om särskilda skäl föreligger, ge dispens från skydds-föreskrifterna under förutsättning att verksamheten eller åtgärden inte strider mot bestämmelser i miljöbalken och under förutsättning att detta inte motverkar syftet med vattenskyddet.

Skydds-föreskrifterna gäller inom det skyddsområde som markeras på karta i bilaga 3 till ansökan.

Utöver de specifika skydds-föreskrifter som fastställs för respektive skyddszon inom ett vattenskyddsområde finns andra restriktioner som gäller inom vattenskyddsområden, se exempel i kap. 4, *Övrig lagstiftning*.

2.2 Övergångsregler

Befintliga verksamheter som är tillståndspliktiga enligt dessa föreskrifter ska senast två år efter det att skydds-föreskrifterna vunnit laga kraft ha lämnat in en ansökan om tillstånd till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Vad gäller materialtäkt enligt § 14 ska dock ansökan i stället lämnas in till länsstyrelsen. Nya tillståndspliktiga verksamheter ska ha erhållit tillstånd innan verksamheten påbörjas. Tillstånd som

beviljats enligt föreskrifterna i tidigare vattenskyddsområde för Västansjö vattentäkt (beslutsdatum för bildande 1966-09-19, ikraftträdandedatum för föreskrifter 1975-05-07) gäller även enligt dessa föreskrifter.

I de fall det krävs fysiska åtgärder på befintliga anläggningar, maskiner eller dylikt inom befintlig verksamhet för att uppfylla skyddsföreskrifterna, men tillstånd inte krävs, ska åtgärderna ha genomförts senast två år efter att skyddsföreskrifterna vunnit laga kraft.

2.3 Definitioner

Arbetsfordon: Motordrivna fordon som är avsedda att användas vid verksamhetsutövning, undantaget fordon som är avsedda enbart för personbefordran och är försedda med 9 sittplatser eller färre. Arbetsfordon kan vara traktorer, lastbilar, transportbilar, grävmaskin, vältar med mera. Även arbetsfordon uppställda för reparation omfattas.

Arbetsmaskiner: Maskiner som används vid verksamhetsutövning, som inte är avsedda att användas för transporter på väg och som drivs med flytande bränsle eller innehåller oljor. Arbetsmaskiner kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk, skotare, skördare med mera. Även arbetsmaskiner uppställda för reparation omfattas.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallstyp enligt bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avloppsanläggning: Anläggning som tar emot avloppsvatten som utgörs av spillvatten eller annan flytande orenlighet.

BDT-vatten: Vatten från bad, disk och tvätt och är ett samlingsnamn för allt avloppsvatten från hushåll som inte har tillkopplat toalettavlopp.

Dagvatten: Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra hårdgjorda ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.

Deponering: Uppläggning eller förvaring av avfall eller förorenade massor på eller i mark, där avfallet eller massorna förvaras under längre tid än ett år.

Djurenhet: Definieras i enlighet med 2 kap. 2 och 3 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251). Med en djurenhet avses till exempel en mjölkko, sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, tre övriga nöt, tre suggor, tio slaktsvin, en häst, etthundra värphöns eller kalkoner och tio får eller getter. I dessa föreskrifter omfattas inte hundar eller katter av definitionen.

Etablering: Påbörjande av en åtgärd eller verksamhet, eller anläggande, inrättande eller uppförande av en ny anläggning.

Farligt gods: Sådant gods som avses i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:9) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S). Som farligt gods räknas inte gods som är avsett för personligt bruk eller hushållsbruk eller för sport och fritid, under förutsättning att åtgärder vidtas som förhindrar att innehållet kommer ut under normala transportförhållanden.

Förorenade massor: Massor från ett område, en deponi eller mark, grundvatten eller sediment, vars föroreningshalter överskrider lokal eller regional bakgrundshalt.

Hantering: Verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse eller därmed jämförliga förfaranden.

Hushållsavfall: Avfall från enskilt hushåll. Definitionen omfattar sopor, köksavfall samt skrymmande avfall som exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande föremål. Elektriska eller elektroniska produkter omfattas inte av definitionen.

Kemiska bekämpningsmedel: Kemisk produkt som är avsedd för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar även träskyddsmedel. Bekämpningsmedel i klass 1 och 2 får bara användas yrkesmässigt. För samtliga medel i klass 1 och för medel i klass 2 med en bokstavsbezeichnung krävs särskilt tillstånd och utbildning för användaren. Medel i klass 3 får användas av alla, vilket innebär att även privatpersoner får använda medel i klass 3.

Mesa: Restprodukt som kan användas som dammbindningsmedel på grusvägar, som kalkningsmedel i jordbruket och vid täckning av deponier. Mesa bildas vid sulfatkokning i en pappersmassfabrik, bestående av ett slam av olöslig kalciumkarbonat (CaCO₃).

Motordrivna fordon: Motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is. Definitionen omfattar bland annat bil, traktor, skoter, vattenskotter, fyrhjuling, motorcykel och motorbåt. Definitionen omfattar inte eldriven rullstol eller eldrivet fordon med en tramp- eller vevanordning som är att anse som cykel.

Mängder som normalt förekommer inom ett hushåll: Hantering av den mängd som motsvaras av enstaka förpackningar av de storlekarna som man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Naturgödsel: Gödsel från djur (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel och urin), avloppsslam, humanurin och liknande ämnen med syfte att höja växtproduktionen. Gödsel från direkt betande djur omfattas i dessa föreskrifter inte av definitionen.

Punktsanering: Tillfällig och ytmässigt begränsad åtgärd som vidtas mot ohyra eller skadeinsekter, när ohyran eller skadedjuren medför olägenhet för människors eller djurs hälsa.

Sekundärt skydd: Anordning som säkerställer att vätska kan uppfångas från en läckande cistern, tank eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern, tank eller annan behållare anses ha sekundärt skydd. En invallning, eller rum inomhus med täta väggar, tak och golv är en annan typ av sekundärt skydd.

Slagg: Uppstår vid olika typer av metallurgiska reaktioner. Slagg består huvudsakligen av oxider i form av oönskade ämnen och metaller, och metall med alltför hög föroreningshalt, exempelvis masugnsslagg. Slagg kan även uppstå vid oxidation av metall vid smält- och värmningsprocesser. Slagg kallas även de sintrade klumpar av obrännbart material och aska vilka bildas vid förbränning av fasta bränslen (t.ex. kol och koks).

Slutet recirkulerande odlingssystem: System i vilket vattnet renas i olika steg och recirkuleras tillbaka till den odlade organismen.

Toalettwater: Vatten som genereras från toaletter.

Trädgårdsavfall: Avfall från enskilt hushålls trädgård eller tomt. Definitionen omfattar exempelvis blommor, buskar, fallfrukt, grenar, gräs, kvistar, löv, mossa, ogräs och ris.

Upplag: Förvaring av material som läggs på mark, i mark eller i vatten. Som upplag betraktas inte platsför kompostering av organiskt hushållsavfall från enskilt hushåll.

2.4 Skyddsföreskrifter

§ 1 PETROLEUMPRODUKTER OCH ANDRA BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Primär skyddszon

Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större volym än sammanlagt 40 liter är förbjuden. Undantag från förbudet gäller om hanteringen sker med sekundärt skydd. Undantag från förbudet gäller även för drivmedel i fordon och arbetsmaskiners egna bränsletankar.

Sekundär skyddszon

Upplysning: I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor finns ytterligare regler som gäller vid hantering av brandfarliga vätskor inom vattenskyddsområden.

§ 2 TANKNING OCH TVÄTTNING AV MOTORDRVINA FORDON OCH MASKINER

Primär skyddszon

Tankning av arbetsfordon eller arbetsmaskiner utomhus är förbjuden. Undantag från förbudet gäller om platsen är utrustad med skydd som förhindrar läckage i mark.

Tvättning av fordon med avfettningsmedel, bilschampo eller liknande rengöringsprodukter är förbjuden.

§ 3 DAGVATTEN OCH VÄGHÅLLNING

Primär skyddszon

Etablering av anläggningar för avledning av dagvatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller anläggning för avledning från ytor som utgörs av tomtmark.

Uppläggning av snö härrörande från trafikerade ytor utanför den primära skyddszonen är förbjuden. Snötippning i vatten är förbjuden.

Kemisk halkbekämpning och kemisk dammbekämpning på vägar kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller saltblandad sand med maximalt 4 % salt.

Upplag eller tillverkning av asfalt, mesa, oljegrus eller kemiska halkbekämpningsmedel är förbjudet.

Sekundär skyddszon

Etablering av anläggningar för avledning av dagvatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller anläggning för avledning från ytor som utgörs av tomtmark.

Uppläggning av snö härrörande från trafikerade ytor utanför den sekundära skydds-zonen är förbjuden. Snötippning i vatten är förbjuden.

Upplag eller tillverkning av asfalt, mesa, oljegrus eller kemiska halkbekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 4 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Primär och sekundär skyddszon

Etablering eller ändring av verksamhet, som är anmälningspliktig enligt miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken och som inte regleras under någon annan paragraf i dessa skydds-föreskrifter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 5 AVFALL OCH DEPONIER

Primär och sekundär skyddszon

Upplag eller deponering av avfall eller förorenade massor är förbjudet. Undantag från förbudet gäller hushållsavfall och trädgårdsavfall.

§ 6 ENERGIANLÄGGNINGAR OCH GRUNDVATTENTÄKTER

Primär och sekundär skyddszon

Etablering av anläggning för lagring eller utvinning av kyla eller värmeenergi från berg, mark eller vatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Etablering av brunn för uttag av grundvatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 7 KEMIKALIER

Primär och sekundär skyddszon

Hantering av större mängder kemikalier än vad som normalt förekommer inom ett hushåll kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 8 KEMISKA BEKÄMPNINGSMEDEL

Primär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Undantag från förbudet gäller hantering av bekämpningsmedel klass 3 i samband med punktsanering av ohyra eller skadedjur i anslutning till byggnader.

Sekundär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på tillstånd gäller hantering av bekämpningsmedel klass 3 i samband med punktsanering av ohyra eller skadedjur i anslutning till byggnader.

§ 9 NATURGÖDSEL

Primär skyddszon

Hantering av naturgödsel kräver anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på anmälan gäller för trädgårdsskötsel.

§ 10 AVLOPP

Primär skyddszon

Etablering av avloppsanläggning för toalettvattnen är förbjuden. Undantag från förbudet gäller avloppsanläggning för toalettvattnen med sluten tank.

Etablering av avloppsanläggning för BDT-vatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 11 DJURHÅLLNING

Primär skyddszon

Djurhållning av en eller flera djurenheter kräver, till den del djurhållningen inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt författning eller annan föreskrift, anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Etablering av fisk- eller skaldjursodling är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Etablering av fisk- eller skaldjursodling är förbjuden. Undantag från förbudet gäller slutet recirkulerande odlingsystem på land.

§ 12 MARK- OCH ANLÄGGNINGSARBETEN

Primär skyddszon

Schaktningsarbeten som är större än 200 m³ eller djupare än av 1 m under markytan, till exempel i samband med vägbyggen eller annat byggande, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Användning av slagg, avfall eller produkter som helt eller delvis är tillverkade av återvunnet avfall vid mark- eller anläggningsarbeten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Undantag från tillståndskravet gäller schaktningsarbete för drift och underhåll av det kommunala ledningsnätet, samt för akuta åtgärder som syftar till att säkerställa trafiksäkerhet, framkomlighet, telekommunikation eller elförsörjning, eller för att förhindra spridning av föroreningar till grundvattnet. Sådana arbeten ska dock snarast möjligt meddelas till VA- huvudmannen och den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Nyanläggning av väg eller vägarbete som inte utförs med stöd av fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Användning av slagg, avfall eller produkter som helt eller delvis är tillverkade av återvunnet avfall vid mark- eller anläggningsarbeten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 13 SKOGSBRUK

Primär skyddszon

Upplag av bark, flis, spån, ved, timmer eller liknande kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för brännved för husbehov.

Hantering av plantmaterial som har behandlats med kemiska bekämpningsmedel är förbjuden.

Maskinell markberedning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Avverkning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för röjning och gallring.

Sekundär skyddszon

Hantering av plantmaterial som har behandlats med kemiska bekämpningsmedel är förbjuden.

Maskinell markberedning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Avverkning kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för röjning och gallring.

§ 14 MATERIALTÄKT

Primär skyddszon

Kommersiell materialtäktverksamhet, så som berg-, sand- eller grustäkt, är förbjuden.

Husbehovstäkt är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Kommersiell materialtäktverksamhet, så som berg-, sand- eller grustäkt, kräver tillstånd från länsstyrelsen.

Husbehovstäkt kräver tillstånd från länsstyrelsen.

3 Allmänna bestämmelser och upplysningar

3.1 Information till berörda

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

3.2 Beredskap

Beredskapsplaner för dricksvattenförsörjning bör upprättas eller revideras inom två år från den dag dessa föreskrifter har trätt i kraft.

Uppgifter angående vattenskyddsområdet samt en plan för sanering vid akut föroreningsrisk bör finnas hos Räddningstjänsten.

3.3 Underrättelse om olyckshändelse

Vid olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet omedelbart underrätta den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112 och vattentäktens huvudman.

3.4 Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

3.5 Dispens

Länsstyrelsen eller kommunen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl. En dispens får förenas med de villkor som behövs.

3.6 Påföljder vid överträdelse av skyddsföreskrift

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. 2 § samt 29 kap. 2 a § miljöbalken (1998:808). För brott mot områdesskydd döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet, orsakar en skada eller en risk för skada på eller annan olägenhet för de miljövärden som avses att skyddas.

3.7 Tillsyn

Grundregeln enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) är att den myndighet som beslutar om att inrätta ett vattenskyddsområde också är tillsynsmyndighet över att föreskrifter inom området följs. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär detta.

4 Övrig lagstiftning

Tillstånd och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut fritar inte från prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i övriga författningar och föreskrifter.

4.1 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I 2 kap. 3 § miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Det innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iakta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

4.2 Ny och ersättande lagstiftning

Ny eller ersättande lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom aktuellt vattenskyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter. Det gäller även definitionerna i föreskrifterna.

4.3 Skyltning

Huvudmannen för vattentäkten ska se till att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser invid vägar som leder in i och genom vattenskyddsområdet. Skyltar får sättas upp på annans mark. Om frivillig överenskommelse inte kan träffas kan

länsstyrelsen ålägga markägare att upplåta mark för ovan nämnda ändamål. Skyltningen ska utföras enligt Naturvårdsverkets rekommendationer¹.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (1971:948) länsstyrelsens tillstånd. I det fall området är detaljplanelagt krävs bygglov. Inom vägområdet krävs tillstånd av vägghållningsmyndigheten enligt 43 § väglagen. Uppsättning av skyltar som inte kräver tillstånd av vägghållningsmyndigheten ska ske i samråd med vägghållaren.

4.4 Hantering av avfall

För hantering av avfall gäller bestämmelser enligt avfallsförordningen (2020:614).

Anläggning för återvinning, sortering, behandling eller mellanlagring av avfall eller farligt avfall samt viss uppläggning av massor prövas av länsstyrelsen vid tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet och av den kommunala nämnden vid anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet. Gränser för tillståndsplikt respektive anmälningsplikt regleras i miljöprövningsförordningen (2013:251). Vid prövningen ska skyddet av vattentäkten speciellt beaktas och lokaliseringen inom skyddsområdet få endast godkännas om tillräckliga skyddsåtgärder vidtas för att säkerställa att inte mark eller grundvatten förorenas. Alternativa lokaliseringar utanför skyddsområdet ska dock alltid förordas.

4.5 Hantering av brandfarliga vätskor och övriga kemikalier

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor finns regler som gäller vid hantering av brandfarliga vätskor inom och utanför vattenskyddsområden.

Inom vattenskyddsområden gäller föreskrifterna vid hantering av mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledningar och i lösa behållare. Utanför vattenskyddsområde gäller föreskrifterna vid hantering av mer än totalt 1 m³ brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledningar.

Föreskrifterna innehåller bland annat krav på information till tillsynsmyndigheten samt krav på sekundärt skydd och kontroll av sekundärt skydd inom vattenskyddsområde. Cisterner i och ovan mark samt lösa behållare ska inom vattenskyddsområdets vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon ha sekundärt skydd. Vidare finns krav på skyltning vid påfyllningsanslutningar för cisterner inom vattenskyddsområden.

Vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde ska skylt med texten "VATTENSKYDD SOMRÅDE" vara uppsatt. Skylten ska vara väl synlig och av varaktig beskaffenhet. Skylten ska även innehålla följande information: Fastighetsbeteckning, adress, volym, högsta fyllningsflöde och innehåll.

Om vattenskyddsområdets skydds-föreskrifter innehåller strängare krav än föreskrifterna gäller de kraven.

För hantering av kemikalier eller petroleumprodukter ska i övrigt iakttas vad som gäller enligt 14 kap. miljöbalken angående kemiska produkter, lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011), lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa

¹¹ <https://www.havochvatten.se/download/18.352f20b813271034bf080001521/1348912853935/utmärkning-av-vattenskyddsomrade.pdf>

följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381) samt förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (2015:236).

4.6 Användning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel finns bestämmelser om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden. Dessa bestämmelser gäller parallellt med skyddsföreskrifterna. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Havs- och vattenmyndighetens vägledning *Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde* (rapport 2016:7).

Vägledningen innehåller en beskrivning av regelverket och myndigheternas ansvarsfördelning, råd och rekommendationer för vilka uppgifter som bör tas in i en ansökan, förslag på utformning av beslut samt lämplig utformning av villkor för att begränsa oavsiktlig spridning.

Föreskrifterna har meddelats med stöd av förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel.

4.7 Transport av farligt gods

Länsstyrelsen anvisar rekommenderade transportvägar för farligt gods i särskilt beslut. Uppdatering av rekommendationerna sker löpande i samarbete med kommunen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Om transporter av farligt gods sker ska det fordon som används uppfylla kraven i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:9) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S 2021).

4.8 Avloppsanläggningar och enskilda avlopp

En avloppsanläggning är enligt miljölagstiftningen en miljöfarlig verksamhet. Ägaren av en avloppsanläggning är en verksamhetsutövare i lagens mening, detta omfattar även enskilda avlopp. I miljöbalkens andra kapitel finns de allmänna hänsynsregler som varje verksamhetsutövare är skyldig att iaktta. Reglerna ställer krav på att man ska känna till de risker för miljön och människors hälsa som verksamheten kan tänkas orsaka, att man utför de skyddsanordningar och försiktighetsmått som inte är orimliga för att undvika olägenhet för människors hälsa eller miljön och att man väljer den lämpligaste platsen för verksamheten.

Det inte tillåtet att utan tillstånd anlägga ett avlopp med vattentoalett. Om man vill anlägga ett avlopp för bad-, disk- och tvättvatten krävs det i regel en anmälan till kommunala nämnden för miljöfrågor.

Anläggningars funktion ska vara acceptabel enligt den kommunala nämnden för miljöfrågors bedömning. För ändringar i avloppsanläggningars funktion som kan medföra väsentlig förändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning krävs tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten upp till 25 personekvivalenter (pe), Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS2016:17) om små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten, samt en tillhörande Vägledning för prövning av små avlopp. Där framgår vilka krav som bör ställas enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken vid prövning och tillsyn av enskilda avlopp.

Av Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd framgår även att vattenskyddsområden är exempel på områden som uppfyller punkt 3 (skyddsintresset för områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken medför ett behov av särskilda försiktighetsmått) för hög skyddsnivå.

4.9 Vattenverksamhet

Enligt 11 kap. miljöbalken krävs tillstånd för vattenverksamhet, med vissa undantag. Med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vattenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge.

Markavvattning får inte utföras utan tillstånd. Tillstånd för markavvattning söks vanligen hos länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolen prövar tillstånd för markavvattning i de fall som framgår av 7 kap. 19 § eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Tillstånd till övrig vattenverksamhet söks hos mark- och miljödomstolen. För vissa mindre vattenverksamheter ersätts kravet på tillstånd med att en anmälan till tillsynsmyndigheten (oftast länsstyrelsen) ska göras. Verksamheten eller åtgärden får påbörjas tidigast 8 veckor efter att anmälan har gjorts. Länsstyrelsen kan svara på frågor angående vilka verksamheter som ska anmälas.

4.10 Båttrafik och sanitetstankar

Bränsle drivna båtmotorer ska uppfylla utsläppskraven i Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:5) om fritidsbåtar och vattenskotrar.

Tömning av sanitetstankar och utsläpp av mikrobiologiskt eller kemiskt förorenat barlastvatten omfattas av principiellt förbud enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg.

4.11 Fordonstvätt

Enligt miljöbalken är utsläpp av avloppsvatten en miljöfarlig verksamhet, och det är inte tillåtet att släppa ut orenat avloppsvatten. I 9 kap. 7 § miljöbalken anges följande. Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Smutsvattnet från tvätt av motorfordon innehåller föroreningar som metaller, oljerester, kemikalier från bilvårdsmedel med mera och är skadligt för människan och miljön, vilket gör att det klassas som avloppsvatten.

4.12 Energianläggningar

Energianläggningar, till exempel i form av värmepumpar, är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anmälan eller ansökan om tillstånd lämnas till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

4.13 Skogsbruk

Enligt skogsvårdslagen (SFS 1979:429) och Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen gäller att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till Skogsstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor innan. I Skogsvårdslagen anges även vilken omfattning en avverkning maximalt får ha för att definieras som röjning eller gallring samt vilka övriga bestämmelser som gäller för skogsmark.

Vid annan avverkning än röjning eller gallring kan den kommunala nämnden för miljöfrågor, i samband med ett eventuellt tillstånd, bland annat ställa krav på en "skyddsremsa" som ska lämnas ned mot vattendrag för att undvika erosion.